

Araştırma Makalesi

Boş Zaman Deneyimi ve Yöresel Mutfak Tercih İlişkisi: Van'da Yaşayan Farklı Bölgelerden Gelen Bireyler Üzerine Bir Araştırma

Relationship Between Leisure Experience and Local Cuisine Preferences: A Study of Individuals Living in Van from Different Geographical Regions

Sohbet BARAN Yüksek Lisans Öğrencisi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Turizm Fakültesi sohbet.brn@hotmail.com https://orcid.org/0009-0004-5245-1513	Erol GEÇGİN Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Turizm Fakültesi erolgecgin@hotmail.com https://orcid.org/0000-0001-8375-9343
---	---

Makale Geliş Tarihi	Makale Kabul Tarihi
10.12.2025	10.06.2026

Öz

Boş zaman tüketimi, bireylerin iş ve diğer zorunlu faaliyetler dışında kalan zamanlarını çeşitli etkinliklerle değerlendirdikleri bir süreçtir. Bu süreçte bireyler yalnızca dinlenme ve rahatlama amacıyla değil, aynı zamanda kültürel deneyimler yaşamak amacıyla da farklı etkinliklere yönelmektedir. Bu etkinliklerden biri de yöresel mutfak deneyimidir. Bu araştırma, Van ilinde yaşayan farklı coğrafi bölgelerden bireylerin boş zaman tüketiminde yöresel mutfak deneyimlerine yönelik ilgi ve tutumlarını incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada nicel araştırma yöntemi benimsenmiş ve veriler anket tekniğiyle toplanmıştır. Araştırma kapsamında 460 katılımcıdan elde edilen veriler SPSS programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizinde frekans analizi, faktör analizi, bağımsız örneklem t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve korelasyon analizlerinden yararlanılmıştır. Elde edilen bulgular, katılımcıların boş zamanlarını değerlendirirken sosyal, kültürel ve sportif etkinliklerin yanı sıra yöresel mutfak deneyimlerine de ilgi gösterdiklerini ortaya koymuştur. Katılımcıların büyük bölümü Van yöresel mutfağını lezzetli bulmuş ve bu mutfağı deneyimlemeye yönelik olumlu görüş bildirmiştir. Ayrıca yöresel yemeklerin sağlıklı yapısı ve geleneksel sunum biçimleri önemli bulunmuş, yerel mutfak deneyiminin boş zaman değerlendirmesine katkı sağladığı ifade edilmiştir. Araştırmanın, yöresel mutfak ile boş zaman tüketimi arasındaki ilişkinin anlaşılmasına katkı sağlaması ve Van mutfağına ilişkin literatüre bölgesel düzeyde veri sunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yöresel mutfak, gastronomi turizmi, boş zaman tüketimi, Van.

Abstract

Leisure consumption is a process through which individuals spend their time outside of work and other obligatory activities by engaging in various activities. In this process, individuals participate not only in activities aimed at rest and relaxation but also in those that provide cultural experiences. One of these activities is the local cuisine experience. This study aims to examine the interests and attitudes of individuals living in Van and originating from different geographical regions toward local cuisine experiences within the context of leisure consumption. A quantitative research approach was adopted, and data were collected through a questionnaire. The data obtained from 460 participants were analyzed using the SPSS software package. Frequency analysis, factor analysis,

Önerilen Atf /Suggested Citation

Baran, S. & Geçgin, E., 2026, Boş Zaman Deneyimi Ve Yöresel Mutfak Tercih İlişkisi: Van'da Yaşayan Farklı Bölgelerden Gelen Bireyler Üzerine Bir Araştırma, *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 61(2), 2482-2504.

independent samples t-test, one-way analysis of variance (ANOVA), and correlation analysis were employed in the data analysis process. The findings revealed that participants showed interest in local cuisine experiences in addition to social, cultural, and sporting activities while spending their leisure time. The majority of participants considered Van's local cuisine to be delicious and expressed positive attitudes toward experiencing it. Furthermore, the healthy characteristics of local dishes and their traditional presentation styles were regarded as important, and participants stated that local cuisine experiences contributed positively to their leisure time. The study is expected to contribute to a better understanding of the relationship between local cuisine and leisure consumption and to provide regional evidence for the literature on Van cuisine.

Keywords: Local cuisine, gastronomy tourism, leisure consumption, Van.

1. GİRİŞ

Boş zaman, bireylerin gündelik yaşamın getirdiği stresten arınarak çeşitli etkinliklerle keyif aldıkları bir süreç olarak tanımlanmaktadır. Bu zaman dilimi yalnızca dinlenme işlevi görmekle kalmayıp, aynı zamanda kültürel etkileşimin sağlandığı ve yeni deneyimlerin keşfedildiği bir alan sunmaktadır (Barakazi, 2021, s.14-15). Günümüz boş zaman etkinlikleri arasında gastronomi, beslenmenin ötesine geçerek, keşif ve kültürel etkileşim deneyimi sunmaktadır. Bireyler, gastronomi deneyimlerini yalnızca fizyolojik ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla gerçekleştirilmemektedir. Bununla birlikte, farklı yöre veya kültürlerle özgü yeni lezzetleri keşfetmek, mekânsal atmosferi deneyimlemek ve çeşitli duyuşsal tatminler yaşamak amacıyla ev dışında yemek yemeyi tercih etmektedirler (Birdir ve Akgöl, 2015, s.57-59).

Modern iş yaşamının yoğun ve stresli yapısı, bireylerin boş zamanı değerlendirme biçimlerini önemli ölçüde etkilemektedir. Bu bağlamda, yemek yeme eylemi, bireylerin en fazla tercih ettiği boş zaman aktivitelerden biri olarak öne çıkmaktadır. Bu durum, boş zaman değerlendirme faaliyetlerine yönelik yeni iş kollarının ortaya çıkmasına ve turizm sektörünün gelişimine katkı sağlamıştır. Bir bölgenin mutfak kültürü, o bölgenin tarihini, coğrafi yapısını ve yaşam tarzını yansıtan önemli kültürel unsurlardan biri olarak değerlendirilmektedir. Mutfak, sadece lezzet sunmayı bireylere kültürel bir deneyim de sunar (Odabaşı, 2024, s. 14). Restoranlar, sokak lezzetleri ve yöresel mutfak deneyimi bu sürecin önemli bir parçası olarak görülmektedir (Bengi, 2021, s.22). Yöresel mutfak deneyimleri, turistlerin seyahat sürecinde gerçekleştirdiği tüketim faaliyetleri arasında önemli yere sahiptir. Bu nedenle turizm faaliyetlerinde tüketim kavramı ön plandadır (Birdir ve Akgöl, 2015, s.57-59). Literatürde baktığımızda yöresel mutfak deneyimleri, bireylerin boş zamanlarını değerlendirmelerinde önemli bir unsur olarak öne çıkmaktadır.

Bu çalışmanın temel amacı, Van ilinde yaşayan farklı bölgelerden gelen bireylerin boş zaman etkinlikleri kapsamında yöresel mutfağa verdikleri önemi ortaya koymaktır. Van'ın gastronomi turizmi açısından taşıdığı potansiyelden hareketle, yerel yemeklere yönelik algılar ele alınmıştır. Bunun yanında yöresel mutfak deneyiminin, bireylerin bölgeyi tanıma sürecindeki yeri değerlendirilmiştir. Çalışmada gastronomi deneyiminin boş zaman tüketimi içindeki rolüne odaklanılmıştır. Böylece yöresel mutfak ile boş zaman tüketimi arasındaki ilişkiye dikkat çekilmesi hedeflenmiştir. Literatürde yöresel mutfak ve boş zaman tüketimi ilişkisini ele alan çalışmalar bulunmaktadır ancak Van ilinde yaşayan ve farklı coğrafi bölgelerden gelen bireyler üzerine odaklanan araştırmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu çalışmayı benzer araştırmalardan ayıran temel özellik, farklı coğrafi kökenlere sahip bireylerin yöresel mutfağa yönelik değerlendirmelerinin boş zaman tüketimi kapsamında incelenmesidir. Ayrıca Van ili, farklı bölgelerden gelen bireylerin yoğun olarak yaşadığı ve güçlü bir gastronomik mirasa sahip olması nedeniyle bu ilişkinin incelenmesi açısından önemli bir araştırma alanı sunmaktadır. Bu nedenle çalışmanın, yöresel mutfak tercihleri ile boş zaman tüketimi arasındaki ilişkinin daha iyi anlaşılmasına katkı sağlayacağı ve Van mutfağı özelinde literatürdeki bilgi eksikliğinin giderilmesine destek olacağı düşünülmektedir.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde araştırmanın temel değişkenleri olan boş zaman kavramı ve yöresel mutfak kavramı açıklanmış, konuya ilişkin kuramsal bilgiler sunulmuştur.

2.1. Boş Zaman Kavramı

Boş zaman; bireylerin iş dışındaki zamanlarını çeşitli etkinliklere katılarak değerlendirdikleri, eğlendikleri ve kendilerini geliştirdikleri süredir (Demir ve Demir, 2006, s.36). Zorunlu faaliyetlerin

dışında kalan bu süre, bireylerin rahatlama, dinlenme ve yenilenme süreçlerinde, yaşadıkları tatmin duygusunu ifade etmektedir (Dinç, 2019, s.15-16). Ayrıca bu kavram bireylerin eğlenme, rahatlama ve stres atma gibi etkinliklere gönüllü olarak, dışsal zorlamalardan bağımsız ve maddi kazanç beklentisi olmadan katılımını ifade etmektedir (Yayla ve Çetiner, 2019, s.220). Bu etkinlikler, bireyin sosyo-kültürel, sportif veya sanatsal beklentilerini karşılamaya yöneliktir. Böylece bireylerin sağlık, hoşnutluk, yenilenme ve mutluluk gibi olumlu duygular deneyimlemesine olanak tanımaktadır (Sabırlı, Argan, Yetim ve Hızal, 2019, s.267).

Bireyler, iş dışındaki zamanlarda istedikleri etkinliklere katılarak mutluluk ve tatmin duygusu yaşadıklarında, boş zaman faaliyetlerinden söz edilebilir (Demir ve Demir, 2006, s.36). Bu nedenle boş zaman etkinliklerinin, bireyde olumlu duygular uyandırması ve tatminle sonuçlanması beklenmektedir (Yayla ve Çetiner, 2019, s.220). Çalışma hayatındaki değişimlerle birlikte, boş zaman kavramı artık iş yaşamıyla ilişkilendirilmeye başlanmıştır (Çelik, 2024, s.14). Bireylerin boş zamanlarını verimli ve tatmin edici şekilde değerlendirmeleri, iş yaşamını olumlu yönde etkilerken, onları tekdüze kalıp bir toplum yapısından uzaklaştırarak sosyal birey olmalarını desteklemektedir. Boş zaman, bireylerin kendilerini keşfetmelerine ve kültürel gelişime katkıda bulunmalarına imkân tanıyarak, insanların boş zamanlarını nasıl değerlendirdiklerini anlamamıza yardımcı olmaktadır (Yeniçeri, Coşkun ve Özkan, 2002, s.2).

Bireyler ziyaret ettikleri bölgeyi daha iyi tanımak amacıyla, o bölgenin kültürel öğelerini keşfetmek ve bu bağlamda geleneksel yöntemlerle hazırlanmış yemekleri tatmak istemektedirler. Gastronomik değerler ziyaret edilen bölgenin kültürünü öğrenme, sosyalleşme ve geleneklerini deneyimleme açısından önemli bir fırsat sunmaktadır. Bu yönüyle yöresel mutfak unsurları, boş zaman deneyimini zenginleştiren önemli bileşenlerden biri olarak değerlendirilmektedir (Bengi, 2021, s.47).

2.2. Yöresel Mutfak Kavramı

Yöresel mutfak, bir destinasyona özgü yiyecek ve içeceklerin hazırlanması, uygun şartlarda muhafaza edilmesi, bölgeye has sunum ve pişirme tekniklerinin kullanılmasıyla şekillenen bütüncül bir süreçtir (Yayla, 2017, s.32). Bu sürecin temel belirleyicisi, bölgenin coğrafi koşullarıdır. Bireyler, yaşadıkları coğrafyada hayvansal ve bitkisel ürünleri kullanarak kendi damak zevklerine uygun lezzetler oluşturmakta ve yeni pişirme yöntemleri geliştirmektedirler. Her yörenin kendine has ürünleri, bu gastronomik çeşitliliğin temelini ortaya koymaktadır (Alpaslan, 2019, s.15).

Yöresel yemekler, bir bölgenin kültürünü yansıtan ve geçmişle gelecek arasında köprü kuran önemli kimlik öğeleridir (Ülkü, Solmaz ve Barakazi, 2019, s.313). Yerel ürünlerin özgünlüğü, belirli bir coğrafi bölge ve kültürel bağlamda kök salmış olmalarına dayanmaktadır. Bu ürünler, ustalık, tarihsel derinlik, bilgi birikimi, yeme alışkanlıkları ve çeşitli gelenekleri bünyesinde barındırır (Şengül ve Türkay, 2016, s.66). Yerel mutfakların uzun soluklu evrimi, coğrafi ve iklimsel faktörlerin etkisiyle özgün ve çeşitli yemeklerin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır (Alpaslan, 2019, s.15). Yöresel mutfak aynı zamanda o destinasyondaki yaşam tarzı ve gelenekler hakkında da bilgi vermektedir. Bu nedenle, bir bölgenin kimliği hakkında bilgi edinmek istendiğinde, yöresel mutfak kültürü tanımlayıcı rol üstlenmektedir (Ülkü, Solmaz ve Barakazi, 2019, s.313).

Bir destinasyonun kültürel yapısını yansıtan yöresel mutfak; o bölgede yetişen ürünlerin kullanılmasıyla şekillenen, kendine özgü hazırlama, pişirme ve sunum yöntemlerini içeren bir kültürel mirastır. Yöresel mutfak kültürü, yörenin tarihsel geçmişi, toplumsal yapısı, dini inanışları ve coğrafi koşulları yansıtarak, bölgenin karakteristik özelliklerine uygun yemeklerin ortaya çıkmasına olanak tanımaktadır (Kavak ve Pekerşen, 2022, s. 62-63). Küreselleşen dünyada, standartlaşan turistik deneyimlerden farklılaşmak isteyen ziyaretçiler için yerel mutfakları deneyimlemek önemli bir çekicilik unsuru hâline gelmiştir. Bu deneyim, ziyaretçilere hem tatmin edici hem de özgün bir deneyim sunmaktadır (Çeşmeci, Çulfacı ve Kılıçhan, 2023, s. 88). Bu kapsamda geleneksel lezzetler, bir destinasyonu keşfetmenin keyifli ve anlamlı yollarından birini oluşturmaktadır (Çeşmeci, Çulfacı ve Kılıçhan, 2023, s. 88). Yemek yeme eylemi ise ziyaretçiler için yalnızca fizyolojik bir ihtiyacın karşılanması değil, aynı zamanda boş zaman deneyimlerini zenginleştiren ve seyahati daha unutulmaz hâle getiren bir unsur olarak değerlendirilmektedir (Tuncay, Ilgaz ve Akmeşe, 2020, s. 2).

Bu bilgiler doğrultusunda yöresel mutfağın, bireylerin yalnızca beslenme ihtiyaçlarını karşılayan bir unsur olmadığı görülmektedir. Kültürel etkileşim, yeni deneyimler kazanma ve boş zamanlarını anlamlı

şekilde değerlendirme süreçlerinde önemli bir rol oynadığı değerlendirilmektedir. Yöresel mutfak deneyiminin, bireylerin boş zaman deneyimlerinin önemli bir bileşeni olduğu ifade edilebilir.

3. LİTERATÜR TARAMASI

Belli ve Güneren (2024) tarafından Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde gerçekleştirilen çalışmada, coğrafi işaret ile tescillenen yöresel mutfak ürünlerinin turistlerin destinasyon seçiminde önemli bir rol oynadığı belirlenmiştir. Araştırma sonuçları, yöresel ürünlerin bölgenin gastronomik çekiciliğini artırdığını ve ziyaretçilerin seyahat tercihlerini olumlu yönde etkilediğini ortaya koymuştur.

Bengi (2021) tarafından Bursa'da yapılan çalışmada, katılımcıların boş zamanlarında yerel yiyecek üreten restoranları tercih ettikleri ve yiyecekleri orijinal mekanlarda tüketmeye özen gösterdikleri bulunmuştur.

Gök (2019) tarafından yapılan çalışmada, Diyarbakır'da farklı bölgelerden gelen öğretmenlerin boş zamanlarında yerel mutfak çalışmaları incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre; Diyarbakır yerel mutfağının yemeklerini tüketen öğretmenlerin bu lezzetleri beğendiği, lezzetlere karşı ön yargılarının azaldığı ve seçim yaparken tereddüt etmedikleri gözlemlenmiştir. Yöresel lezzetleri tercih etme düzeyi ile görev yapma süresi arasında bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Yıldız ve Yiğiter'in (2018) tarafından gerçekleştirilen çalışmada ise kadın ve erkek personelin boş zaman değerlendirmesi konusundaki algılarının benzerlik taşıdığı sonucuna varılmıştır.

Kılıç (2016) tarafından Antalya'da yapılan çalışmada her şey dahil sistemiyle çalışan otellerde konaklayan bireylerin yerel yiyecekleri tüketim alışkanlıkları ele alınmıştır. Çalışma sonuçları incelendiğinde katılımcıların yenilik korkusu ile karşı karşıya kalmasıyla birlikte yöresel yiyecekleri tüketme motivasyonunda azalma meydana geldiği ve bu ürünleri yemekten kaçındıkları görülmektedir.

Şengül ve Türkay (2016) çalışmalarında, Mudurnu'yu ziyaret edenlerin çoğunlukla eğlenme ve dinlenme amacı güttükleri, bu kararda aile ve arkadaş tavsiyelerinin etkili olduğu tespit edilmiştir. Ziyaretçilerin destinasyon cazibe unsurları arasında yerel yemekleri tatma isteği ise dördüncü sırada yer almıştır. Ayrıca, katılımcıların medeni durum, yaş, gelir ve tatile ayrılan zaman açısından anlamlı farklılıklar gösterdiği, gelir ve tatil bütçesinin arttıkça ekonomik faktörlere verilen önemin de yükseldiği bulunmuştur. Bu fark, yöresel mutfağın ekonomik koşullar açısından önemine dair sorularda daha belirgin olmuştur.

Mak, Lumbers ve Eves (2012), bireylerin yiyecek tercihlerinin yalnızca fizyolojik ihtiyaçlardan kaynaklanmadığını ifade etmektedir. Tercihlerde kültürel geçmiş, demografik özellikler, sosyal çevre ve bireysel motivasyonlardan da etkilendiğini belirtmektedir. Araştırmacılara göre gastronomik deneyimler, bireylerin seyahat ve boş zaman deneyimlerinin önemli bir parçasını oluşturmakta ve yiyecek tercihleri kişisel özelliklere bağlı olarak farklılık gösterebilmektedir.

Demir ve Demir (2006) tarafından gerçekleştirilen çalışmada lisans öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine katılımını etkileyen faktörler araştırılmıştır. Boş zaman faaliyetlerine katılma durumunu etkileyen birçok faktör olduğu belirlenmiş olup, her bir faktörün cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterdiği ortaya çıkmıştır. Bu durum, boş zaman değerlendirme alışkanlıklarında cinsiyetin önemli bir değişken olduğunu tespit edilmiştir.

Bu çalışmalar genel olarak yöresel mutfağın boş zaman etkinliği olarak değerlendirilmesine yönelik olumlu tutumlar ortaya koysa da bu tercihin hangi bağlamlarda güçlü/hassas olduğu net değildir. Ayrıca, yerel mutfağın tercih edilmesinin arkasındaki motivasyonlar ve tercihlerin hangi faktörlere bağlı olarak değiştiği konusunda daha fazla bilgiye ihtiyaç duyulmaktadır. Özellikle Van ilinde yaşayan ve farklı coğrafi bölgelerden gelen bireylerin yöresel mutfak tercihleri ile boş zaman deneyimleri arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalara rastlanmamıştır.

4. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın amacı doğrultusunda izlenen yöntem, araştırmanın evren ve örnekleme, veri toplama aracı ve veri analiz süreci açıklanmıştır.

4.1. Araştırmanın amacı

Yöresel mutfak, bir destinasyonun gelenekleri, coğrafi özellikleri ve yaşam biçimlerini yansıtarak, bölgeyi tanıma sürecinde önemli bir rol oynamaktadır. Doğal güzellikler ve kültürel etkinliklerin yanında, yöresel mutfak da bireylerin boş zamanlarını değerlendirme konusunda belirleyici bir faktör olmuştur (Aksu, Gezen ve Özcan, 2023, s.125). Ayrıca, farklı bölgelerden gelen bireyler, boş zamanlarını yerel lezzetleri keşfederek değerlendirme eğilimindedir (Bengi, 2021). Van ili, farklı bölgelerden gelen kamu personeli ve çalışan nüfusun yoğun olarak bulunduğu bir il olması nedeniyle araştırma alanı olarak tercih edilmiştir. Bu kapsamda, bireylerin yaş, gelir, eğitim ve bölgesel köken gibi demografik özelliklerine göre yöresel mutfak tercihleri arasında anlamlı fark olup olmadığı test edilmiştir ve çeşitli hipotezler oluşturulmuştur. Söz konusu hipotezler, bireylerin demografik özellikleri doğrultusunda boş zaman tüketiminde yöresel mutfak tercihleri ve bu tercihlere etki eden faktörlerin belirlenmesine yönelik olarak yapılandırılmıştır.

Bu hipotezlerin teorik altyapısını literatürde yer alan çeşitli modeller ve yaklaşımlar desteklemektedir. Ajzen'in (1991) geliştirdiği Planlı Davranış Teorisi, bireylerin davranışlarının tutumları, öznel normları ve algılanan davranışsal kontrolleri doğrultusunda şekillendiğini ileri sürmektedir. Bu teoriye göre bireylerin belirli bir davranışa yönelik olumlu tutum geliştirmeleri, o davranışı gerçekleştirme eğilimlerini artırmaktadır (Şaşmaz ve Tengilimoğlu, 2024, s.25). Bu bağlamda yöresel mutfaka yönelik olumlu tutumların da bireylerin yöresel mutfak tercihlerini etkileyebileceği değerlendirilmektedir.

Ayrıca Iso-Ahola'nın (1982) Boş Zaman Motivasyon Teorisi, bireylerin boş zaman etkinliklerine katılımında dinlenme, eğlenme, sosyalleşme ve yeni deneyimler kazanma gibi farklı motivasyonların etkili olduğunu vurgulamaktadır. Gastronomik deneyimler de bireylere kültürel ve deneyimsel faydalar sunan boş zaman etkinliklerinden biri olarak değerlendirilmektedir. Bu nedenle bireylerin demografik özelliklerine bağlı olarak yöresel mutfak tercihleri ve boş zaman deneyimlerinin farklılaşabileceği düşünülmektedir. Bu çalışmada oluşturulan hipotezler söz konusu teorik yaklaşımlardan hareketle geliştirilmiştir.

H_{1.1}: Van ilinde yaşayan farklı coğrafi bölgelerden bireylerin boş zaman tüketiminde yöresel mutfak tercihleri alt boyutu olan yöresel mutfak boyutu arasında geline bölgeye göre anlamlı farklılıklar vardır.

H_{1.2}: Van ilinde yaşayan farklı coğrafi bölgelerden bireylerin boş zaman tüketiminde yöresel mutfak tercihleri alt boyutu olan boş zaman boyutu arasında geline bölgeye göre anlamlı farklılıklar vardır.

H_{2.1}: Van ilinde yaşayan farklı coğrafi bölgelerden bireylerin boş zaman tüketiminde yöresel mutfak tercihleri alt boyutu olan yöresel mutfak boyutu arasında aylık gelire göre anlamlı farklılık vardır.

H_{2.2}: Van ilinde yaşayan farklı coğrafi bölgelerden bireylerin boş zaman tüketiminde yöresel mutfak tercihleri alt boyutu olan boş zaman boyutu arasında aylık gelire göre anlamlı farklılıklar vardır.

H_{3.1}: Van ilinde yaşayan farklı coğrafi bölgelerden bireylerin boş zaman tüketiminde yöresel mutfak tercihleri alt boyutu olan yöresel mutfak boyutu arasında eğitim durumuna göre anlamlı farklılık vardır.

H_{3.2}: Van ilinde yaşayan farklı coğrafi bölgelerden bireylerin boş zaman tüketiminde yöresel mutfak tercihleri alt boyutu olan boş zaman boyutu arasında eğitim durumuna göre anlamlı farklılık vardır.

H_{4.1}: Van ilinde yaşayan farklı coğrafi bölgelerden bireylerin boş zaman tüketiminde yöresel mutfak tercihleri alt boyutu olan yöresel mutfak boyutu arasında Van'da görev yapma süresi açısından anlamlı farklılık gösterir.

H_{4.2}: Van ilinde yaşayan farklı coğrafi bölgelerden bireylerin boş zaman tüketiminde yöresel mutfak tercihleri alt boyutu olan boş zaman boyutu arasında Van'da görev yapma süresi açısından anlamlı farklılık gösterir.

H_{5.1}: Van ilinde yaşayan farklı coğrafi bölgelerden bireylerin boş zaman tüketiminde yöresel mutfak tercihleri alt boyutu olan yöresel mutfak boyutu arasında cinsiyete göre anlamlı farklılık vardır.

H_{5.2}: Van ilinde yaşayan farklı coğrafi bölgelerden bireylerin boş zaman tüketiminde yöresel mutfak tercihleri alt boyutu olan boş zaman boyutu arasında cinsiyete göre anlamlı farklılık vardır.

H_{6.1}: Van ilinde yaşayan farklı coğrafi bölgelerden bireylerin boş zaman tüketiminde yöresel mutfak tercihleri alt boyutu olan yöresel mutfak boyutu arasında yaş değişkenine göre anlamlı farklılık vardır.

H_{6.2}: Van ilinde yaşayan farklı coğrafi bölgelerden bireylerin boş zaman tüketiminde yöresel mutfak tercihleri alt boyutu olan boş zaman boyutu arasında yaş değişkenine göre anlamlı farklılık vardır.

H_{7.1}: Van ilinde yaşayan farklı coğrafi bölgelerden bireylerin boş zaman tüketiminde yöresel mutfak tercihleri alt boyutu olan yöresel mutfak boyutu arasında meslek değişkenine göre anlamlı farklılık vardır.

H_{7.2}: Van ilinde yaşayan farklı coğrafi bölgelerden bireylerin boş zaman tüketiminde yöresel mutfak tercihleri alt boyutu olan boş zaman boyutu arasında meslek değişkenine göre anlamlı farklılık vardır.

H₈: Yöresel yemek yeme ile boş zaman deneyimi arasında pozitif yönlü bir ilişki vardır.

4.2. Araştırmanın Yöntemi

Nicel araştırmalar, sayısal verilerin nesnel ve düzenli bir şekilde gözlemlenip ölçülüp değerlendirildiği, ölçümlerin tekrarlanabildiği bir süreci kapsamaktadır. Tümdengelim yöntemine dayanan bu araştırma türü, değişkenler arasındaki ilişki ve farklara odaklanarak geleceğe yönelik tahminler yapmayı ve genellemelere ulaşmayı amaçlar (Garip, 2023). Çalışmada sadece nicel araştırma yöntemi kullanılarak veriler elde edilmiştir çünkü çalışmanın amacı geniş bir örneklemden veri toplayarak Van’da yaşayan farklı coğrafi bölgelerden bireylerin genel eğilimleri belirlemektir. Betimsel tarama modeli, katılımcıların demografik özelliklerini analiz etmek için kullanılmıştır. Bu model, katılımcıların yaş, cinsiyet, gelir durumu gibi özelliklerini belirleyerek genel bir profil çıkarmaya olanak sağlamaktadır. Nedensel karşılaştırma modeli ise, gruplar arasındaki farkları analiz etmek amacıyla tercih edilmiştir. Bu model, Van iline farklı coğrafi bölgelerden gelen bireylerin yerel mutfağa olan ilgilerindeki farklılıkları incelemek için kullanılmıştır. Araştırmanın yalnızca nicel yöntem kullanılarak yürütülmüş olması, katılımcı deneyimlerinin derinlemesine değerlendirilmesini sınırlandırmaktadır. Bu durum araştırmanın sınırlılıkları arasında yer almaktadır.

Veri toplama aracı olarak araştırma kapsamında nicel veri yöntemlerinden biri olan anket tekniği kullanılmıştır. Anket, bireylerin yaşam tarzlarını, davranışlarını, inanç ve tutumlarını belirlemek amacıyla oluşturulmuş bir soru seti olarak kabul edilir (Büyüköztürk, 2005, s.1). Araştırma verileri, Van’da yaşayan ve farklı coğrafi bölgelerden gelen 460 katılımcıdan anket tekniği kullanılarak toplanmıştır. Evren büyüklüğünün kesin olarak belirlenememesi nedeniyle olasılıksız örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme tercih edilmiştir. Araştırma kapsamında 500 kişiye ulaşılmış, eksik ve hatalı doldurulan 40 anket değerlendirme dışı bırakılarak analizler 460 geçerli anket üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada kolayda örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Bu yöntem, araştırmacının erişiminin kolay olduğu bireylerden veri toplamasına olanak sağlamıştır. Ancak elde edilen bulguların evrene genellenmesi açısından bazı sınırlılıklar bulunmaktadır. Araştırmada verilerin toplanması için gerekli olan etik kurul izni Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Etik Kurulu 23/12/2024 tarihinde ve 2024/26 karar sayısı ile alınmıştır.

Araştırmada kullanılan anket üç ana bölümden oluşmaktadır. Anket formunun hazırlanma sürecinde Karakullukçu’nun (2009) *Boş Zaman Etkinlik Türleri* ölçeği ile Aydın’ın (2015) *Yöresel Mutfakların Tercihleri* çalışmasından yararlanılmış; ayrıca Gök’ün (2019) *Farklı Coğrafyalardan Gelen Öğretmenlerin Boş Zaman Tüketiminde Yerel Mutfağın Yeri: Diyarbakır Örneği* araştırmasındaki ölçekten de faydalanılmıştır. Ölçekte 1=Kesinlikle Katılıyorum ve 5=Kesinlikle Katılmıyorum şeklinde ters yönlü puanlama kullanılmıştır. Bu nedenle düşük ortalama değerler ilgili ifadeye katılım düzeyinin daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu kaynaklardan hareketle oluşturulan anket, araştırmanın kapsamına uygun şekilde uyarlanmış; dil, anlaşılabilirlik ve içerik bakımından turizm fakültesinde görev yapan üç akademisyenin görüşleri doğrultusunda gözden geçirilmiş ve gerekli düzenlemeler yapılarak son hâline getirilmiştir.

Anketin ilk bölümünde katılımcıların demografik özelliklerini belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. İkinci bölüm, bireylerin boş zamanlarında gerçekleştirdikleri etkinlik türlerini belirlemeye

yöneliktir. Üçüncü bölümde ise yerel mutfak tercihlerine ilişkin yargılar, 5’li Likert tipi ölçek kullanılarak değerlendirilmiştir.

4.3. Evren ve Örneklem Seçimi

Evren, çalışmada elde edilen verilerin genellendiği boyut, örneklem ise evreni farklı tekniklerle temsil eden grubun belirlenmesi olarak açıklanmaktadır (Özen ve Gül, 2010, s.395). Evrenin tamamına ulaşmanın zaman, maliyet ve erişim açısından güç olması nedeniyle araştırmalar genellikle örneklem üzerinden yürütülmektedir. Bu araştırmanın evrenini Van ilinde yaşayan ve farklı coğrafi bölgelerden gelen bireyler oluşturmaktadır. Araştırmaya yalnızca Van ilinde yaşayan ancak doğum yeri veya uzun süreli ikamet geçmişi bakımından Türkiye’nin farklı coğrafi bölgelerinden gelen bireyler dahil edilmiştir. Katılımcıların geldikleri bölge bilgisi demografik bilgi formunda yer alan soru aracılığıyla belirlenmiştir. Araştırmanın örneklemini ise kolayda örnekleme yöntemiyle ulaşılan 460 katılımcı oluşturmaktadır. Katılımcılar Van’da yaşayan ve farklı coğrafi bölgelerden gelen bireylerden seçilmiştir. Bununla birlikte araştırmada kolayda örnekleme yöntemi kullanılması nedeniyle yalnızca belirli noktalarda anket uygulanmış olması, örnekleme dahil edilen bireylerin belirli özellikler taşımasına neden olabilmektedir. Dolayısıyla, çalışmanın bulgularının genellenebilirliği sınırlıdır. Gelecekte daha farklı örnekleme yöntemleriyle (örneğin tabakalı örnekleme veya basit rastgele örnekleme) çalışmanın temsiliyet gücü artırılabilir.

4.4. Verilerin Toplanma Süreci

Araştırma verileri 23 Aralık 2024-21 Şubat 2025 tarihleri arasında Van’da yaşayan farklı coğrafi bölgelerden bireylerden anket yoluyla elde edilmiştir. Veriler, Van ilinde faaliyet gösteren yöresel restoranlar ile kamu ve özel sektörde yer alan çeşitli kurumlarda yüz yüze anket uygulamasıyla toplanmıştır. Araştırmada gönüllülük esasına dayanarak yüz yüze 500 anket uygulanmıştır. Ancak 40 anket eksik doldurulduğundan çalışmadan çıkarılmıştır. Toplam 460 kişi üzerinden çalışma yapılmıştır. Çalışmanın bilimsel bir amaç güttüğü, verilen cevapların ve kişisel bilgilerin gizli tutulacağı ifade edilerek, katılımcıların anketleri gönüllü olarak yanıtlamaları sağlanmıştır.

4.5. Geçerlilik ve Güvenirlilik

Araştırmada kullanılan ölçekte bulunması gereken özelliklerden biri olan güvenirlilik, aynı koşullar altında tekrarlanan ölçümlerde elde edilen sonuçların kararlılığını ifade etmektedir. Güvenirlilik ölçme aracına ve ölçme aracından elde edilen verilerin sonuçlarına ilişkin bir özellik iken geçerlik, bir ölçüm aracının amaçladığı özelliği, başka unsurlarla karıştırmadan doğru ve eksiksiz bir şekilde ölçme kapasitesini ifade etmektedir (Ercan ve Kan, 2004, s.211). Güvenirlilik katsayı değerinin “ $0.81 < \alpha < 1.00$ ” aralığında olması ölçeğin yüksek güvenirlilikte olduğunu, “ $0.61 < \alpha < 0.80$ ” aralığında olması orta güvenirlilikte, “ $0.41 < \alpha < 0.60$ ” aralığında olması düşük güvenirlilikte ve “ $0.00 < \alpha < 0.40$ ” aralığında olması ise ölçeğin güvenilir olmadığını göstermektedir (Kılıç, 2016).

Tablo 1. Katılımcıların Yerel Mutfak Üzerine Olan İfadelere Katılım Düzeylerine Dair Güvenirlilik Analizi

Güvenirlilik İstatistikleri	
Cronbach Alpha	Madde Sayısı
0,810	13

Tablo 1’de Katılımcıların yerel mutfak üzerine olan ifadelere katılım düzeylerine dair güvenirlilik analizi sonuçları yer almaktadır. Ölçeğin ilk formuna ilişkin güvenirlilik analizi sonucunda Cronbach Alfa katsayısı 0,810 olarak belirlenmiştir. Alfa değeri $0.7 \leq \alpha < 0.9$ aralığında bulunması ölçeğin yüksek güvenirlilikte olduğu sonucuna varılmıştır.

4.5.1. Normallik Analizi

Faktör boyutlarının normal dağılıma uygunluğu çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerleri incelenerek değerlendirilmiş olup sonuçlar Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Normallik Testi

Boyutlar	Skewness Çarpıklık±	Kurtosis Basıklık±
Boş Zaman Deneyimi	,649	,349
Yöresel Yemek	,794	,874

Tablo 2 incelendiğinde “Boş Zaman Deneyimi” ve “Yöresel Yemek” boyutlarına ait çarpıklık ve basıklık değerlerinin kabul edilebilir sınırlar içerisinde olduğu görülmektedir. George ve Mallery’e (2010) göre çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 2 aralığında olması normal dağılım varsayımının sağlandığını göstermektedir. Bu doğrultuda araştırmada yer alan tüm boyutların normal dağılım gösterdiği ve verilerin parametrik analizler için uygun olduğu değerlendirilmiştir.

4.6. Verilerin Analizi

Araştırmada nicel araştırma tekniklerinden biri olan anket yöntemi kullanılmış, elde edilen veriler SPSS programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Çalışma kapsamında 460 anket değerlendirmeye alınmıştır. Verilerin dağılımını belirlemek amacıyla ortalama, frekans ve yüzde değerlerinden yararlanılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliliğini incelemek amacıyla faktör analizi uygulanmıştır. Üç veya daha fazla grubun karşılaştırılmasında tek yönlü varyans analizi ANOVA kullanılmıştır. ANOVA sonucunda anlamlı farklılık tespit edilen durumlarda farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla post-hoc analizlerden yararlanılmıştır. Varyans homojenliği Levene testi ile incelenmiş, varyansların homojen olmadığı durumlarda Tamhane's T2 testi kullanılmıştır. İki grup arasındaki farklılıkların belirlenmesinde ise bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Ölçeğin geçerlilik ve güvenilirliğini değerlendirmek amacıyla faktör analizi, Cronbach Alfa güvenirlik analizi ve normallik testleri gerçekleştirilmiştir. Cronbach Alfa katsayısı ölçeğin iç tutarlılığını belirlemek amacıyla kullanılmıştır. Elde edilen bulgular ilgili istatistiksel yöntemler doğrultusunda değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır.

5. BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmaya katılan bireylerin demografik özelliklerine ilişkin bulgular Tablo 3'te yer almaktadır. Katılımcılara ait demografik değişkenlerin frekans ve yüzde dağılımları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 3. Demografik Özelliklerin Frekans ve Yüzde Sonuçları

Demografik Özellikler		Frekans (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	199	43,3
	Erkek	261	56,7
Medeni Durum	Bekar	177	38,5
	Evli	283	61,5
Yaş	22-27	68	14,8
	28-32	151	32,8
	33-38	144	31,3
	39-44	62	13,5
	45-50	27	5,9
	51 ve üzeri	8	1,7
Eğitim Durumu	Lise	17	3,7
	Ön Lisans	60	13,0
	Lisans	248	53,9
	Yüksek Lisans	117	25,4
	Doktora	18	3,9
Aylık Gelir	30.000-35.000	42	9,1
	36.000- 41.000	60	13,0
	42.000-47.000	158	34,3

	48.000- 53.000	114	24,8
	54.000 ve Üzeri	86	18,7
Meslek	Öğretmen	201	43,7
	Sağlık sektörü	40	8,7
	Mühendis	49	10,7
	Memur	118	25,7
	Özel sektör	26	5,7
	Diğer	26	5,7
Gelinen Bölge	Doğu Anadolu	161	35,0
	Güneydoğu Anadolu	94	20,4
	İç Anadolu	40	8,7
	Ege Bölgesi	58	12,6
	Akdeniz Bölgesi	35	7,6
	Karadeniz Bölgesi	28	6,1
	Marmara Bölgesi	44	9,6
Van'da Geçirilen Süre	0-4 yıl	101	22,0
	5-9 yıl	102	22,2
	10-14 yıl	86	18,7
	15-19 yıl	48	10,4
	20 yıl ve üzeri	123	26,7

Araştırmaya toplam 460 kişi katılmıştır. Katılımcıların %43,3'ü (199) kadın, %56,7'si (261) erkeklerden oluşmaktadır. Medeni durum açısından katılımcıların %38,5'i (177) bekar, %61,5'i (283) ise evlidir. Yaş gruplarına göre dağılım incelendiğinde, %32,8 (151) ile 28-32 yaş grubunun en yüksek orana sahip olduğu görülmektedir. Öğrenim durumu bakımından lisans mezunları %53,9 (248) ile en büyük grubu oluşturmaktadır. Katılımcıların aylık gelirleri incelendiğinde, %34,3 (158) ile 42.000-47.000 TL gelir grubunun ilk sırada yer aldığı belirlenmiştir. Meslek gruplarına göre en yüksek katılım %43,7 (201) ile öğretmenlerden oluşmaktadır. Katılımcıların geldikleri bölgeler incelendiğinde, %35,0 (161) ile Doğu Anadolu Bölgesi ilk sırada yer almaktadır. Katılımcıların Van'da bulunma sürelerine ilişkin dağılım incelendiğinde ise %26,7 (123) ile 20 yıl ve üzeri aralığındaki bireylerin en yüksek orana sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Katılımcıların Boş Zaman Aktivitelerine Katılma Durumu ile Frekans ve Yüzd Sonuçları

Aktiviteler	n	%	
Sportif aktiviteler	Fitness	310	67,4
	Yoga	56	12,2
	Yürüyüş	37	8,0
	Koşu	57	12,4
Sosyal aktiviteler	Mutfak deneyimi	175	38,0
	İnternette gezinmek	118	25,7
	Eğlence	167	36,3
Kültürel-Sanatsal aktiviteler	Okuma	196	42,6
	Kişisel gelişim	112	24,3
	Hobiyle uğraşma	152	33,0
Bunların dışında	Alışverişe gitmek	267	58,0
	Park ve rekreasyon alanlarını ziyaret etmek	193	42,0

Katılımcıların boş zaman etkinliklerine ilişkin tercihleri incelendiğinde, sportif aktiviteler arasında en yüksek oranın %67,4 (310) ile fitness etkinliğine ait olduğu görülmektedir. Sosyal aktiviteler içerisinde %38,0 (175) ile mutfak deneyimi ilk sırada yer almaktadır. Kültürel ve sanatsal aktiviteler arasında ise %42,6 (196) ile kitap okuma en fazla tercih edilen etkinlik olarak belirlenmiştir. Diğer aktiviteler kategorisinde yer alan seçenekler incelendiğinde, katılımcıların %58,0'inin alışverişe gitmeyi tercih ettiği tespit edilmiştir.

5.1. Faktör Analizi

Faktör analizine geçilmeden önce verilerin faktör analizine uygun olup olmadığını belirlemek amacıyla Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem yeterliliği testi ve Bartlett Küresellik Testi uygulanmıştır. Analiz sonucunda KMO değeri 0,855 olarak bulunmuş, Bartlett Küresellik Testi sonucunun ise anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p < 0,05$). Elde edilen sonuçlar, verilerin faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir. Faktör analizi sürecinde öz değeri 1'in üzerinde olan faktörler dikkate alınmıştır. Ayrıca bir maddenin ilgili faktörde yer alabilmesi için en az 0,320 faktör yüküne sahip olması ve bir faktörün en az üç maddeden oluşması ölçüt olarak kabul edilmiştir. Yöresel mutfak ölçeğine uygulanan faktör analizi sonucunda ilk aşamada üç boyut elde edilmiştir. İlk analizde üçüncü boyutun yalnızca Y7 ve Y13 maddelerinden oluştuğu belirlenmiştir. Faktörlerin yapısal olarak değerlendirilebilmesi için en az üç maddeden oluşması gerektiğinden analiz yeniden gerçekleştirilmiştir. Yeniden yapılan analizde Y13 maddesinin iki farklı faktörde yer aldığı ve faktör yükleri arasındaki farkın düşük olduğu görülmüştür. Bu durum maddenin ayırt ediciliğini azaltması nedeniyle değerlendirilmiş ve Y13 maddesi analiz kapsamından çıkarılmıştır. Y13 maddesinin çıkarılmasının ardından gerçekleştirilen faktör analizinde maddelerin faktörlere daha uygun dağıldığı belirlenmiş ve analizler 12 madde üzerinden sürdürülmüştür.

Tablo 5. Faktör Analizi Sonuçları

FAKTÖR BOYUTLARI	İFADELER	Öz Değ.	A. Vary.	Ort.	Alpha
1. Yöresel Yemek	Y4,Y3,Y5,Y6,Y9,Y8	3,898	32,482	1,938	,857
2. Boş Zaman Deneyimi	Y11,Y10,Y12,Y1,Y2,Y7	2,535	21,123	2,627	,729

Faktör çıkarma metodu: Temel bileşenler analizi; Döndürme metodu: Varimax; Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterliliği: ,855; Genel ortalama: 2,28; Bartlett's Küresellik Testi için Ki-Kare: 2,204E3; sd:66; $p < 0,05$; Açıklanan toplam varyans: 53,605; Ölçeğin tamamı için güvenilirlik katsayısı: ,841
Cevap seçenekleri: 1: Kesinlikle Katılıyorum, 2: Katılıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılmıyorum, 5: Kesinlikle Katılmıyorum

Tablo 5 incelendiğinde “Yöresel Yemek” boyutunun Cronbach Alfa katsayısı 0,857 olarak hesaplanmıştır. Bu değer boyutun yüksek düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir. “Boş Zaman Deneyimi” boyutunun Cronbach Alfa katsayısı ise 0,729 olarak belirlenmiş olup kabul edilebilir düzeyde güvenilirliğe sahip olduğu görülmüştür. Faktör analizi sonucunda Y13 maddesi ölçekten çıkarılmış ve sonraki analizler 12 madde üzerinden sürdürülmüştür. 12 soruluk ölçek için Cronbach Alfa katsayısı ise 0,841 olarak hesaplanmıştır.

Yapılan faktör analizi sonucunda elde edilen iki faktörün toplam varyansın %53,60'ını açıkladığı belirlenmiştir. Toplam açıklanan varyans oranının %50'nin üzerinde olması, faktör yapısının kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstermektedir (Tavşancıl, 2019). Analiz sonucunda iki alt boyut elde edilmiştir. Birinci faktör boyutu altı maddeden oluşmuş ve “Yöresel Yemek” olarak adlandırılmıştır. Bu boyutun açıkladığı varyans oranı %32,482 olarak belirlenmiştir. “Yöresel Yemek” boyutunun ortalama değeri ise 1,938 olarak hesaplanmıştır. Ölçekte düşük ortalama değerlerinin ilgili ifadelere daha yüksek düzeyde katılımı ifade etmesi nedeniyle, katılımcıların “Yöresel Yemek” boyutunda yer alan ifadelere genel olarak yüksek düzeyde katılım gösterdikleri söylenebilir.

İkinci faktör boyutu ise altı maddeden oluşmuş ve “Boş Zaman Deneyimi” olarak adlandırılmıştır. Bu boyutun açıkladığı varyans oranı %21,123 olup toplam varyansa önemli düzeyde katkı sağlamaktadır. “Boş Zaman Deneyimi” boyutuna ilişkin ortalama değer 2,627 olarak belirlenmiştir. Ölçekte düşük

ortalama değerlerinin ilgili ifadelerle daha yüksek düzeyde katılımı ifade etmesi nedeniyle, katılımcıların “Boş Zaman Deneyimi” boyutunda yer alan ifadelerle genel olarak katılım gösterdikleri söylenebilir.

5.2. Farklılık Analizleri

Bu bölümde, araştırmanın temel amacı doğrultusunda, Van'da yaşayan farklı coğrafi bölgelerden bireylerin demografik özelliklerinin boş zaman tüketiminde yöresel mutfak tercihleri açısından anlamlı bir farklılık olup olmadığı incelenmiştir. Farklılıklar t-testi ve ANOVA ile ortaya konulmaya çalışılmıştır.

5.3. T testi Bulguları

Katılımcıların demografik özelliklerine göre araştırma değişkenlerinde anlamlı farklılıkların bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Bu kapsamda cinsiyet ve medeni durum değişkenlerine ilişkin analizler gerçekleştirilmiş olup elde edilen sonuçlar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 6. Cinsiyet Değişkenine Göre Yöresel Yemek ve Boş Zaman Deneyimi Alt Boyutlarına İlişkin t-Testi Sonuçları

Yöresel Yemek	Cinsiyet	N	Ortalama	SS	t değeri	P değeri
	Kadın	199	1,8769	,810		
	Erkek	261	1,9847	,805	-1,418	,157
Boş Zaman Deneyimi	Cinsiyet	N	Ortalama	SS	t değeri	P değeri
	Kadın	199	2,6558	,765		
	Erkek	261	2,6047	,744	,720	,472

Tablo incelendiğinde, cinsiyet değişkenine göre “Yöresel Yemek” ve “Boş Zaman Deneyimi” alt boyutlarına ilişkin bağımsız örneklem t-testi sonuçları görülmektedir. Analiz sonuçlarına göre her iki boyut için de anlamlılık değerinin 0,05'ten büyük olduğu belirlenmiştir ($p > 0,05$). Bu doğrultuda, katılımcıların cinsiyetlerine göre “Yöresel Yemek” ve “Boş Zaman Deneyimi” boyutlarına ilişkin algılarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir.

Elde edilen sonuçlar, kadın ve erkek katılımcıların Van mutfağına benzer yaklaşımlar sergilediğini göstermektedir. Van mutfağının kültürel değerleri ve yerel kimliği yansıtan yapısı, yöresel mutfak deneyiminin geniş bir katılımcı kitlesine hitap eden kapsayıcı bir boş zaman etkinliği olarak değerlendirilmesine katkı sağlamaktadır.

Tablo 7. Medeni Duruma Göre Yöresel Yemek ve Boş Zaman Deneyimi Alt Boyutlarına İlişkin t-Testi Sonuçları

Yöresel Yemek	Medeni Durum	N	Ortalama	SS	t değeri	p değeri
	Bekar	177	1,9260	,867		
	Evli	283	1,9456	,770	-,253	,800
Boş Zaman Deneyimi	Medeni Durum	N	Ortalama	SS	t değeri	p değeri
	Bekar	177	2,5758	,766		
	Evli	283	2,6590	,744	-1,154	,249

Tablo 7 incelendiğinde, medeni durum değişkenine göre ölçeğin “Yöresel Yemek” ve “Boş Zaman Deneyimi” alt boyutlarına ilişkin bağımsız örneklem t-testi sonuçları yer almaktadır. Analiz sonuçlarına göre her iki alt boyut için de anlamlılık değerinin 0,05'ten büyük olduğu belirlenmiştir ($p > 0,05$). Bu doğrultuda, evli ve bekar katılımcıların “Yöresel Yemek” ve “Boş Zaman Deneyimi” alt boyutlarına ilişkin algıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir.

Bulgular, yöresel mutfak deneyiminin medeni durumdan bağımsız olarak benzer şekilde değerlendirildiğini göstermektedir. Yöresel yemeklerin deneyimlenmesi, bireylerin aile yapısından veya medeni durumundan ziyade kültürel ilgi, kişisel beğeni ve gastronomik merak gibi faktörlerle ilişkili

olabilir. Ayrıca yöresel mutfağın sosyalleşme, yeni lezzetler keşfetme ve kültürel değerleri tanıma imkânı sunması, evli ve bekar bireylerin bu deneyime benzer yaklaşımlar sergilemesine neden olmuş olabilir. Bu durum, yöresel mutfak deneyiminin toplumun farklı kesimlerine hitap eden kapsayıcı bir boş zaman etkinliği niteliği taşıdığını göstermektedir.

5.4. Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Bulguları

Katılımcıların “Yöresel Yemek” ve “Boş Zaman Deneyimi” alt boyutlarına ilişkin algılarının; eğitim durumu, yaş, meslek, gelinen bölge ve Van’da bulunma süresi değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar aşağıdaki tablolarda sunulmuştur.

Tablo 8. Yaş Değişkenine Göre Yöresel Yemek ve Boş Zaman Deneyimi Alt Boyutlarına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

	Yaş	N	F	p	Varyans Homojenliği	Ort.	Farklılıklar
Yöresel Yemek	22-27	68	1,786	,114	,006	1,9608	-
	28-32	151				1,8985	
	33-38	144				1,9317	
	39-44	62				2,1667	
	45-50	27				1,6667	
	51 ve üzeri	8				1,7500	
Boş Zaman Deneyimi	22-27	68	1,717	,129	,034	2,4877	-
	28-32	151				2,5751	
	33-38	144				2,6956	
	39-44	62				2,7070	
	45-50	27				2,8210	
	51 ve üzeri	8					

Katılımcıların yaş değişkenine göre yöresel yemek ve boş zaman deneyimi boyutlarına ilişkin algılarının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü ANOVA analizi sonucunda, her iki boyutta da istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Ayrıca varyans homojenliği sonuçlarına göre yöresel yemek boyutunda homojenlik varsayımının sağlanmadığı, boş zaman deneyimi boyutunda ise sağlandığı belirlenmiştir. Elde edilen bu sonuç, yöresel mutfığa yönelik ilgi ve boş zaman deneyimlerinin belirli bir yaş grubuna özgü olmadığını göstermektedir. Günümüzde gastronomik deneyimler farklı yaş gruplarındaki bireyler için hem kültürel bir öğrenme aracı hem de boş zaman değerlendirme etkinliği olarak önem taşımaktadır. Bu nedenle katılımcıların yaşları farklılık gösterse de yöresel yemeklere ve bu deneyimin boş zaman boyutuna ilişkin değerlendirmelerinin benzer olduğu söylenebilir. Ayrıca Van mutfağının bölgenin kültürel kimliğini yansıtan bir unsur olması, farklı yaş gruplarındaki bireylerin bu mutfığa benzer düzeyde ilgi göstermesine katkı sağlamış olabilir.

Tablo 9. Eğitim Durumuna Göre Yöresel Yemek ve Boş Zaman Deneyimi Alt Boyutlarına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

	Eğitim Durumu	N	F	p	Varyans Homojenliği	Ort.	Farklılıklar
Yöresel Yemek	Lise	17	1,196	,312	,030	2,2059	-
	Ön Lisans	60				2,0417	
	Lisans	248				1,9449	
	Yüksek Lisans	117				1,8561	
	Doktora	18				1,7778	
Boş Zaman Deneyimi	Lise	17	1,417	,227	,488	2,7941	-
	Ön Lisans	60				2,6000	
	Lisans	248				2,6075	
	Yüksek Lisans	117				2,5997	
	Doktora	18				3,0000	

Tablo 9’a göre, katılımcıların eğitim durumlarına göre “Yöresel Yemek” boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p=0,312$). Varyans homojenliği bu boyut için sağlanmamıştır ($p=0,030$). Bununla birlikte, ANOVA sonucunda anlamlı farklılık tespit edilmediğinden post-hoc analize ihtiyaç duyulmamıştır. Benzer şekilde, “Boş Zaman Deneyimi” boyutunda ise varyans homojenliği sağlanmıştır ancak eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p=0,227$). Elde edilen bulgular, katılımcıların eğitim düzeylerinin yöresel mutfak tercihleri ve boş zaman deneyimleri üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığını göstermektedir. Bu durum, yöresel mutfaka yönelik ilgi ve boş zaman deneyimlerinin yalnızca eğitim düzeyiyle açıklanamayacağını ortaya koymaktadır. Yöresel yemekler, kültürel mirasın ve günlük yaşam pratiklerinin bir parçası olması nedeniyle farklı eğitim düzeylerine sahip bireyler tarafından benzer şekilde değerlendirilebilmektedir. Ayrıca gastronomik deneyimlerin bireylerin kültürel çevresi, kişisel ilgi alanları ve yaşadıkları bölgenin özellikleri gibi faktörlerden de etkilenmesi, eğitim düzeyine bağlı anlamlı farklılıkların ortaya çıkmamasında etkili olmuş olabilir.

Tablo 10. Aylık Gelire Göre Yöresel Yemek ve Boş Zaman Deneyimi Alt Boyutlarına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

	Aylık Gelir	N	F	p	Varyans Homojenliği	Ort.	Farklılıklar
Yöresel Yemek	30.000-35.000 TL	42	,835	,503	,007	1,8214	-
	36.000-41.000 TL	60				2,0639	
	42.000-47.000 TL	158				1,9757	
	48.000-53.000 TL	114				1,8787	
	54.000 ve üzeri TL	86				1,9167	
Boş Zaman Deneyimi	30.000-35.000 TL	42	5,987	,000	,005	2,3452	36.000-41.000*
	36.000-41.000 TL	60				2,7972	42.000-47.000
	42.000-47.000 TL	158				2,4652	42.000-47.000
	48.000-53.000 TL	114				2,7851	42.000-47.000*
	54.000 ve üzeri TL	86				2,7326	48.000-53.000

Tablo 10’a göre, “Yöresel Yemek” alt boyutunda gelir düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($F=0,835$; $p=0,503$). Buna karşılık “Boş Zaman Deneyimi” alt boyutunda gelir düzeyine göre anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($F=5,987$; $p<0,001$). Varyans homojenliği sağlanmadığından ($p=0,005$) farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla Tamhane’s T2 testi uygulanmıştır. Post-hoc analiz sonuçlarına göre 36.000–41.000 TL gelir grubunun boş zaman deneyimi ortalaması ($\bar{X}=2,7972$), 42.000–47.000 TL gelir grubunun ortalamasından ($\bar{X}=2,4652$) anlamlı düzeyde daha yüksektir. Benzer şekilde 48.000–53.000 TL gelir grubunun ortalaması da ($\bar{X}=2,7851$), 42.000–47.000 TL gelir grubunun ortalamasından anlamlı düzeyde daha yüksektir. Bu bulgular, boş zaman deneyimi algısının 42.000–47.000 TL gelir grubunda diğer iki gelir grubuna kıyasla daha düşük düzeyde olduğunu göstermektedir.

Elde edilen bulgular, gelir düzeyinin bireylerin boş zaman deneyimlerini algılama biçiminde etkili olabileceğini göstermektedir. Özellikle bazı gelir gruplarının boş zaman deneyimi ortalamalarının diğer gruplara göre farklılaşması, ekonomik koşulların bireylerin gastronomik ve kültürel etkinliklere katılımını etkileyebileceğini düşündürmektedir.

Tablo 11. Meslek Değişkenine Göre Yöresel Yemek ve Boş Zaman Deneyimi Alt Boyutlarına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

	Meslek	N	F	p	Varyans Homojenliği	Ort.	Farklılıklar
Yöresel Yemek	Öğretmen	201	2,797	,017	,239	1,8250	-
	Sağlık Sektörü	40				2,2708	
	Mühendis	49				2,0646	
	Memur	118				1,9350	
	Özel Sektör	26				1,8718	
	Diğer	26				2,1410	
Boş Zaman Deneyimi	Öğretmen	201	1,940	,086	,017	2,6965	-
	Sağlık Sektörü	40				2,8083	
	Mühendis	49				2,6463	
	Memur	118				2,5113	
	Özel Sektör	26				2,5128	
	Diğer	26				2,4103	

Tablo 11 incelendiğinde, “Yöresel Yemek” alt boyutunda meslek değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmektedir ($F=2,797$; $p=0,017$). Varyans homojenliği varsayımının sağlandığı belirlenmiştir ($p=0,239$). Ancak gerçekleştirilen post-hoc analiz sonuçlarında meslek grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösteren herhangi bir grup çiftine rastlanmamıştır. Bu nedenle farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığı net olarak belirlenememiştir. Bununla birlikte ortalama değerler incelendiğinde sağlık sektörü çalışanlarının yöresel yemek boyutuna ilişkin ortalamasının ($\bar{X}=2,2708$) diğer meslek gruplarına göre daha yüksek olduğu, özel sektör çalışanlarının ortalamasının ise ($\bar{X}=1,8718$) daha düşük olduğu görülmektedir.

“Boş Zaman Deneyimi” alt boyutunda ise meslek değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($F=1,940$; $p=0,086$). Buna rağmen varyans homojenliği varsayımının sağlanmadığı belirlenmiştir ($p=0,017$). Elde edilen bulgular, meslek değişkeninin boş zaman deneyimi üzerinde anlamlı bir etkisinin bulunmadığını göstermektedir.

Tablo 12. Gelinen Bölgeye Göre Yöresel Yemek ve Boş Zaman Deneyimi Alt Boyutlarına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

	Gelinen Bölge	N	F	p	Varyans Homojenliği	Ort.	Farklılıklar
Yöresel Yemek	Doğu And. Böl.	161	4,903	,000	,000	1,8602	İç And. Böl.* Marmara Böl. Karadeniz Böl.* Marmara Böl.
	Güney Doğu. A. B.	94				1,8936	
	İç And. Böl.	40				2,3708	
	Ege Bölgesi	58				2,2241	
	Akdeniz Bölgesi	35				1,9524	
	Karadeniz Bölgesi	28				1,5833	
	Marmara Bölgesi	44				1,7614	
Boş Zaman Deneyimi	Doğu And. Böl.	161	3,537	,002	,024	2,4000	Akdeniz Bölgesi* Marmara Bölgesi
	Güney Doğu. A. B.	94				2,3596	
	İç And. Böl.	40				2,6400	
	Ege Bölgesi	58				2,6483	
	Akdeniz Bölgesi	35				2,8971	
	Karadeniz Bölgesi	28				2,5571	
	Marmara Bölgesi	44				2,4545	

Tablo 12 incelendiğinde, katılımcıların gelinen bölge değişkenine göre “Yöresel Yemek” ve “Boş Zaman Deneyimi” alt boyutlarına ilişkin algılarında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunduğu görülmektedir. Varyans homojenliği testi sonuçlarına göre her iki alt boyutta da varyansların homojen olmadığı belirlenmiştir ($p < 0,05$). Bu nedenle farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla varyans homojenliğinin sağlanmadığı durumlarda kullanılan Tamhane’s T2 post-hoc testi uygulanmıştır. Post-hoc analiz sonuçları aşağıda değerlendirilmiştir.

Post-hoc analiz sonuçlarına göre, “Yöresel Yemek” alt boyutunda İç Anadolu Bölgesi ($\bar{X}=2,3708$) ile Marmara Bölgesi ($\bar{X}=1,7614$) arasında ve Karadeniz Bölgesi ($\bar{X}=1,5833$) ile Marmara Bölgesi arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Ölçekte düşük ortalama değerlerinin ilgili ifadelerle daha yüksek düzeyde katılımı ifade etmesi nedeniyle, Marmara Bölgesi katılımcılarının yöresel yemek boyutuna ilişkin ifadelerle daha yüksek düzeyde katılım gösterdikleri söylenebilir.

“Boş Zaman Deneyimi” alt boyutunda ise Akdeniz Bölgesi ($\bar{X}=2,8971$) ile Marmara Bölgesi ($\bar{X}=2,4545$) arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık belirlenmiştir. Bu sonuca göre Marmara Bölgesi katılımcılarının boş zaman deneyimi boyutuna ilişkin ifadelerle Akdeniz Bölgesi katılımcılarından daha yüksek düzeyde katılım gösterdikleri görülmektedir.

Elde edilen bu bulgular, bireylerin yetiştikleri bölgenin gastronomik alışkanlıklarının yöresel yemeklere yönelik değerlendirmelerini etkileyebileceğini göstermektedir. Farklı bölgelerde gelişen damak tadı alışkanlıkları, yemek kültürü ve yöresel ürünlere yönelik beklentiler bireylerin Van mutfağını algılama biçimlerinde farklılıklara neden olabilmektedir. Ayrıca bireylerin Van mutfağına yönelik aşinalıkları ve yerel yemekleri ne ölçüde özgün buldukları da bu farklılığın ortaya çıkmasında etkili olmuş olabilir. Bu durum, yöresel mutfak tercihlerinin yalnızca bireysel beğenilerle değil, aynı zamanda kültürel geçmiş ve bölgesel deneyimlerle de şekillendiğini göstermektedir.

Tablo 13. Van’da Görev Yapma Süresine Göre Yöresel Yemek ve Boş Zaman Deneyimi Alt Boyutlarına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

	Görev Yapma Süresi	N	F	p	Varyans Homojenliği	Ort.	Farklılıklar
Yöresel Yemek	0-4 yıl	101	,696	,595	,516	1,8861	-
	5-9 yıl	102				1,9542	
	10-14 yıl	86				1,8837	
	15-19 yıl	48				2,1007	
	20 ve üzeri	123				1,9417	
Boş Zaman Deneyimi	0-4 yıl	101	,710	,585	,854	2,6650	-
	5-9 yıl	102				2,5637	
	10-14 yıl	86				2,7229	
	15-19 yıl	48				2,5590	
	20 ve üzeri	123				2,6070	

Katılımcıların tek yönlü ANOVA analizi sonucunda, “Yöresel Yemek” ve “Boş Zaman Deneyimi” boyutlarına ilişkin algılarında Van’da görev yapma süresine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$). Varyans homojenliği sonuçları incelendiğinde ise her iki boyut için de homojenlik varsayımının sağlandığı görülmektedir. Elde edilen bulgular, Van’da görev yapma süresinin katılımcıların yöresel mutfak tercihleri ve boş zaman deneyimleri üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığını göstermektedir.

5.5. Korelasyon Analizi

Araştırmada yer alan değişkenler arasındaki ilişkinin yönünü ve düzeyini belirlemek amacıyla korelasyon analizi uygulanmıştır. Korelasyon katsayısı (r) -1 ile +1 arasında değer almakta olup, pozitif değerler değişkenler arasında aynı yönlü ilişkiyi, negatif değerler ise ters yönlü ilişkiyi göstermektedir (Akdağ, 2021). Analiz sonuçları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 14. Korelasyon Analizi Sonuçları

		1.Yöresel Yemek	2.Boş Zaman Deneyimi
1.Yöresel Yemek	Pearson Correlation	1	,465**
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	460	460
2.Boş Zaman Deneyimi	Pearson Correlation	,465**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	460	460

Tablo incelendiğinde değişkenler arasındaki korelasyon analizi sonuçları görülmektedir. Analiz sonuçlarına göre “Yöresel Yemek” ve “Boş Zaman Deneyimi” alt boyutları arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=0,465$; $p<0,05$). Bu sonuç, yöresel yemek boyutuna ilişkin olumlu değerlendirmeler arttıkça boş zaman deneyimine ilişkin olumlu değerlendirmelerin de arttığını göstermektedir.

Bununla birlikte, korelasyon analizi değişkenler arasındaki ilişkinin yönünü ve düzeyini ortaya koymakta olup neden-sonuç ilişkisi hakkında kesin bir yorum yapılmasına olanak sağlamamaktadır. Dolayısıyla değişkenler arasındaki ilişkinin varlığı belirlenmiş olmakla birlikte, bu ilişkinin nedenleri hakkında doğrudan çıkarım yapmak mümkün değildir.

6. SONUÇ

Bu çalışmada, Van'da yaşayan farklı coğrafi bölgelerden bireylerin boş zaman tüketiminde yöresel mutfak tercihlerine dair ilgi, tutum ve davranışları analiz edilmiştir. Çalışmadan elde edilen veriler incelendiğinde, yöresel mutfağın boş zaman etkinlikleri arasında önemli bir yere sahip olduğunu, ancak katılımcıların bu etkinlikleri tam olarak bir boş zaman faaliyeti olarak algılamadığını ortaya koymaktadır. Bu durum, gastronomik aktivitelerin katılımcılar tarafından daha çok bir faaliyet olarak görüldüğünü düşündürmektedir. Ancak, yöresel mutfağa olan ilginin yine de yüksek olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan bireylerin büyük çoğunluğu, Van yöresel mutfağının lezzetli olduğunu ve bu mutfağı deneme konusunda olumlu tutum sergilediklerini ifade etmektedir. Özellikle, yöresel yemeklerin sağlıklı olması, geleneksel sunum biçimleri ve yerel mutfağı deneyimlemenin benzersiz bir boş zaman deneyimi sunduğu görülmektedir. Bu tercihlere bağlı olarak bireylerin cinsiyet, medeni durum ve yaş gibi demografik özelliklerine bağlı anlamlı bir fark bulunmamıştır. Elde edilen veriler, gelir düzeyinin boş zaman deneyimi üzerinde anlamlı bir etkisi olduğunu ortaya koymuştur. Daha yüksek gelir grupları, yöresel mutfak deneyimlerini daha sık tercih etmiş ve bu deneyimleri boş zamanlarını değerlendirme açısından daha önemli bulmuştur. Benzer şekilde, bölgesel farklılıklar da katılımcıların yöresel mutfak algısında etkili olmuştur; özellikle Doğu Anadolu ve Marmara Bölgesi arasındaki farklılıklar dikkat çekicidir. Korelasyon analizi, yöresel yemek tercihleri ile boş zaman deneyimi arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde bir ilişki olduğunu göstermiştir. Bu bulgu, yöresel mutfak deneyiminin bireylerin boş zaman tatminlerini artırabileceğini ve bu tür deneyimlerin sosyal ve kültürel bağları güçlendirme potansiyeline sahip olduğunu ortaya koymuştur.

Öte yandan, gelir düzeyine göre boş zaman deneyimi algısında farklılıklar tespit edilmiştir. Bu bulgu, Belli ve Güneren (2024) tarafından yapılan çalışmada coğrafi işaretli yöresel ürünlerin destinasyon seçiminde etkili olduğunu belirttiği çalışmanın sonuçlarıyla örtüşmektedir. Bu durum, gelir düzeyi arttıkça bireylerin yöresel mutfak deneyimlerine daha fazla zaman ve bütçe ayırabildiklerini göstermektedir. Ayrıca yöresel mutfak deneyimlerinin ekonomik imkânlarla ilişkili olabileceğine işaret etmektedir.

Literatür taraması ve mevcut çalışma bulguları birlikte değerlendirildiğinde, yöresel mutfak deneyiminin boş zaman etkinlikleri arasında önemli bir yer tuttuğu, ancak bu etkinliklerin katılımcılar tarafından tam anlamıyla bir boş zaman faaliyeti olarak görülmediği anlaşılmaktadır. Bu durum, literatürde yer alan Gök (2019) ve Bengi (2021) gibi çalışmaların bulgularıyla paralellik göstermektedir. Gök'ün Diyarbakır ilinde gerçekleştirdiği çalışmada, yöresel mutfak deneyiminin bireylerin yerel lezzetlere olan ön yargılarını azalttığı ve olumlu bir tutum geliştirdiği belirtilmiştir. Benzer şekilde, bu çalışmada Van yöresel mutfağının katılımcılar tarafından beğenildiğini ve olumlu bir algıya sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Bu çalışmada yöresel mutfağın boş zaman aktivitesi olarak tam anlamıyla

görülmeyeceği belirtilirken, Gök'ün (2019) çalışmasında öğretmenlerin bunu boş zaman etkinliği olarak değerlendirdiği tespit edilmiştir. Bireylerin yöresel mutfak deneyimlerini sıklıkla gerçekleştirmelerine rağmen bu deneyimi bilinçli bir boş zaman etkinliği olarak değerlendirmediklerini göstermektedir. Bu nedenle yöresel mutfak faaliyetlerinin boş zaman ve deneyim odaklı etkinlikler kapsamında daha görünür hale getirilmesi önem taşımaktadır.

Demografik özelliklere göre yapılan analizler, cinsiyet ve medeni durum açısından yöresel mutfak tercihlerinde anlamlı bir farklılık bulunmadığını göstermiştir. Bu sonuçlar, Yıldız ve Yiğiter'in (2018) Düzce Emniyet Müdürlüğü personeli üzerinde yaptığı çalışmayla uyumludur. Ancak gelir düzeyi açısından farklılıkların belirgin olduğu görülmüştür. Elde edilen bulgu, yöresel mutfağa yönelik ilginin demografik özelliklerden bağımsız olarak geniş bir kesime hitap ettiğini göstermektedir.

Araştırma bulguları incelendiğinde, katılımcıların çoğunluğunun yöresel yemeklerin geleneksel sunum biçimlerini, sağlıklı içeriğini ve kültürel bağlamını önemli bulduğunu ortaya koymuştur. Bu sonuç, Kılıç'ın (2016) Antalya'da turistlerin yerel yiyecek tercihlerine ilişkin yaptığı çalışmada, geleneksel sunum ve sağlık açısından öne çıkan yerel mutfak tercihlerini desteklemektedir. Yöresel mutfağın yalnızca lezzet unsuru ile değil, aynı zamanda sağlık ve kültürel özgünlük boyutlarıyla da değerlendirildiğini göstermektedir.

Bu çalışmada, katılımcıların geldikleri bölgeye bağlı olarak yöresel mutfak algılarının farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Özellikle Marmara Bölgesi'nden gelen bireylerin yöresel mutfak tercihlerinde daha düşük bir algı geliştirdiği görülmüştür. Şengül ve Türkay'ın (2016) Mudurnu üzerine yaptıkları çalışmada da bölgeler arası kültürel farklılıkların, yöresel mutfak algısı üzerinde belirgin bir etkisi olduğu tespit edilmiştir. Aynı şekilde, bu çalışmada Doğu Anadolu ve Marmara Bölgeleri arasında anlamlı farklılıklar ortaya koymuştur. Bu farklılıklar, bireylerin yetiştikleri kültürel çevrenin ve yemek alışkanlıklarının yöresel mutfak algısı üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Bu nedenle yöresel mutfak tanıtımlarında hedef kitlenin kültürel özelliklerinin dikkate alınması faydalı olabilir.

Yapılan çalışmada katılımcıların yöresel mutfağa yönelik olumlu tutum geliştirdikleri belirlenmiştir. Benzer şekilde Björk ve Kauppinen-Räisänen (2017), yerel yiyeceklerin destinasyon çekiciliğini artırdığını ve ziyaretçiler açısından önemli bir deneyim unsuru olduğunu belirtmiştir. Elde edilen bulgular, yöresel mutfağın yalnızca beslenme amacıyla değil, aynı zamanda deneysel ve kültürel bir unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir.

Bu çalışmada katılımcıların geldikleri bölge ve gelir düzeyine göre yöresel yemek ve boş zaman deneyimi algılarında anlamlı farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç, bireylerin yiyecek tercihlerinin kültürel geçmiş, demografik özellikler ve bireysel motivasyonlardan etkilendiğini ifade eden Mak, Lumbers ve Eves'in (2012) çalışmasıyla örtüşmektedir. Elde edilen sonuçlar, yöresel mutfak tercihlerinin yalnızca bireysel beğenilerden değil, aynı zamanda bireylerin sosyo-kültürel özelliklerinden de etkilendiğini göstermektedir.

Demir ve Demir (2006) tarafından yapılan çalışmada, bireylerin boş zaman etkinliklerine katılımını etkileyen birçok faktörün bulunduğu ve bu faktörlerin cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterebildiği belirtilmiştir. Bu çalışmada ise cinsiyet değişkenine göre yöresel yemek ve boş zaman deneyimi boyutlarında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Bu sonuç, yöresel mutfak deneyiminin kadın ve erkek katılımcılar tarafından benzer şekilde değerlendirildiğini göstermektedir. Dolayısıyla yöresel mutfağa yönelik ilginin bu çalışma kapsamında cinsiyetten bağımsız bir boş zaman deneyimi olarak öne çıktığı söylenebilir.

7. TARTIŞMA

Araştırma sürecinde test edilen tüm hipotezlerin sonuçları Tablo 15'te sunulmuştur.

Tablo 15. Hipotez Testi Sonuçları

Hipotezler	Tablo No ve p değeri	Sonuç
H _{1.1} : Van'da yaşayan farklı coğrafi bölgelerden bireylerin boş zaman tüketiminde yöresel mutfak tercihleri alt boyutu olan yöresel mutfak boyutu arasında geline bölgeye göre anlamlı farklılıklar vardır.	Tablo 12 (p= ,000)	Kabul edildi.
H _{1.2} : Van'da yaşayan farklı coğrafi bölgelerden bireylerin boş zaman tüketiminde yöresel mutfak tercihleri alt boyutu olan boş zaman boyutu arasında geline bölgeye göre anlamlı farklılıklar vardır.	Tablo 12 (p= ,002)	Kabul edildi.
H _{2.1} : Van'da yaşayan farklı coğrafi bölgelerden bireylerin boş zaman tüketiminde yöresel mutfak tercihleri alt boyutu olan yöresel mutfak boyutu arasında aylık gelire göre anlamlı farklılık vardır.	Tablo 10 (p= ,503)	Reddedildi.
H _{2.2} : Van'da yaşayan farklı coğrafi bölgelerden bireylerin boş zaman tüketiminde yöresel mutfak tercihleri alt boyutu olan boş zaman boyutu arasında aylık gelire göre anlamlı farklılıklar vardır.	Tablo 10 (p= ,000)	Kabul edildi.
H _{3.1} : Van'da yaşayan farklı coğrafi bölgelerden bireylerin boş zaman tüketiminde yöresel mutfak tercihleri alt boyutu olan yöresel mutfak boyutu arasında eğitim durumuna göre anlamlı farklılık vardır.	Tablo 9 (p= ,312)	Reddedildi.
H _{3.2} : Van'da yaşayan farklı coğrafi bölgelerden bireylerin boş zaman tüketiminde yöresel mutfak tercihleri alt boyutu olan boş zaman boyutu arasında eğitim durumuna göre anlamlı farklılık vardır.	Tablo 9 (p= ,227)	Reddedildi.
H _{4.1} : Van'da yaşayan farklı coğrafi bölgelerden bireylerin boş zaman tüketiminde yöresel mutfak tercihleri alt boyutu olan yöresel mutfak boyutu arasında Van'da görev yapma süresi açısından anlamlı farklılık gösterir.	Tablo 13 (p= ,595)	Reddedildi.
H _{4.2} : Van'da yaşayan farklı coğrafi bölgelerden bireylerin boş zaman tüketiminde yöresel mutfak tercihleri alt boyutu olan boş zaman boyutu arasında Van'da görev yapma süresi açısından anlamlı farklılık gösterir.	Tablo 13 (p= ,585)	Reddedildi.
H _{5.1} : Van'da yaşayan farklı coğrafi bölgelerden bireylerin boş zaman tüketiminde yöresel mutfak tercihleri alt boyutu olan yöresel mutfak boyutu arasında cinsiyete göre anlamlı farklılık vardır.	Tablo 6 (p= ,157)	Reddedildi.
H _{5.2} : Van'da yaşayan farklı coğrafi bölgelerden bireylerin boş zaman tüketiminde yöresel mutfak tercihleri alt boyutu olan boş zaman boyutu arasında cinsiyete göre anlamlı farklılık vardır.	Tablo 6 (p= ,472)	Reddedildi.
H _{6.1} : Van'da yaşayan farklı coğrafi bölgelerden bireylerin boş zaman tüketiminde yöresel mutfak tercihleri alt boyutu olan yöresel mutfak boyutu arasında yaş değişkenine göre anlamlı farklılık vardır.	Tablo 8 (p= ,114)	Reddedildi.
H _{6.2} : Van'da yaşayan farklı coğrafi bölgelerden bireylerin boş zaman tüketiminde yöresel mutfak tercihleri alt boyutu olan boş zaman boyutu arasında yaş değişkenine göre anlamlı farklılık vardır.	Tablo 8 (p= ,129)	Reddedildi.
H _{7.1} : Van'da yaşayan farklı coğrafi bölgelerden bireylerin boş zaman tüketiminde yöresel mutfak tercihleri alt boyutu olan yöresel mutfak boyutu arasında meslek değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.	Tablo 11 (p= ,017)	Kabul edildi.
H _{7.2} : Van'da yaşayan farklı coğrafi bölgelerden bireylerin boş zaman tüketiminde yöresel mutfak tercihleri alt boyutu olan boş zaman boyutu arasında meslek değişkenine göre anlamlı farklılık vardır.	Tablo 11 (p= ,089)	Reddedildi.
H ₈ : Yöresel yemek yeme ile boş zaman deneyimi arasında pozitif yönlü bir ilişki vardır.	p= ,000	Kabul edildi.

Elde edilen bulgulara göre, katılımcıların geldikleri bölgeye göre yöresel mutfak tercihi ve boş zaman deneyimi boyutları arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Bu durumun, değişen kültürel arka planlarının gastronomik tercihlerinde etkili olduğunu göstermektedir. Ayrıca meslek değişkeninin yöresel mutfak tercihi üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu gözlemlenmiştir. Sonuç olarak, yöresel mutfak tercihlerinin yalnızca bireysel beğenilerden değil, aynı zamanda bireylerin demografik ve sosyo-kültürel özelliklerinden de etkilendiği görülmektedir. Buna karşılık, cinsiyet, medeni durum, Van'da görev yapma süresi gibi değişkenlerde anlamlı farklılıklar saptanmamıştır. Bu da demografik bazı değişkenlerin yöresel mutfak tercihleri ve boş zaman aktiviteleri açısından anlamlı bir fark görülmediğini göstermektedir.

Araştırmada ayrıca, yöresel yemek yeme ile boş zaman deneyimi arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu bulgu, katılımcıların boş zamanlarını daha aktif değerlendirme ve gastronomi deneyimlerine daha açık olma eğiliminde olduklarını gösterir. Sonuç olarak, boş zaman tüketiminde yöresel mutfak tercihleri özellikle meslek, gelir düzeyi ve gelinen bölge gibi faktörlerden etkilenmektedir. Elde edilen bu bulgular, gastronomi turizmi, kültürel pazarlama ve yerel mutfakların tanıtımı açısından önemli ipuçları sunmaktadır.

Araştırmanın akademik katkısı, yöresel mutfak ile boş zaman tüketimi arasındaki ilişkinin Van ili özelinde ortaya konulması ve bu alandaki sınırlı literatüre bölgesel düzeyde katkı sağlamasıdır. Pratik açıdan ise elde edilen bulguların, Van yöresel mutfağının tanıtımına yönelik faaliyetlerde yerel yönetimlere, turizm işletmelerine ve yiyecek-içecek işletmelerine yol gösterici nitelikte olduğu değerlendirilmektedir.

8. ÖNERİLER

- Van yöresel mutfağının gastronomi turizmi kapsamında daha etkin tanıtılmasına yönelik çalışmalar artırılmalıdır.
- Van mutfağına özgü ürünler, yemekler ve geleneksel sunum biçimleri tanıtım faaliyetlerinde daha fazla ön plana çıkarılmalıdır.
- Yöresel mutfak deneyimlerinin bireyler tarafından bir boş zaman etkinliği olarak değerlendirilmesini destekleyecek etkinlikler ve uygulamalar geliştirilmelidir.
- Yerel yönetimler, turizm işletmeleri ve ilgili kurumlar arasında iş birliği artırılarak yöresel mutfağın tanıtımına yönelik projeler hayata geçirilmelidir.
- Gelecekte yapılacak araştırmalarda yöresel mutfağın yaşam tatmini, sosyal aidiyet ve kültürel kimlik üzerindeki etkileri incelenebilir.
- Benzer çalışmalar farklı destinasyonlarda ve farklı örneklem gruplarıyla yürütülerek sonuçlar karşılaştırılabilir.
- Konunun daha derinlemesine incelenebilmesi amacıyla nitel veya karma yöntem araştırmalarına yer verilebilir.

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı

Araştırmacı verilerin toplanmasında, analizinde ve raporlaştırılmasında her türlü etik ilke ve kurala özen gösterdiğini beyan eder.

Yazarların Makaleye Katkı Oranları

1. yazar %50 oranında, 2. yazar %50 oranında katkı sağlamıştır.

Çıkar Beyanı

Makalenin hazırlanmasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179–211.

Akdağ, M. (2021). Bilimsel araştırmalarda istatistiksel analizler SPSS uygulamaları. Nobel Akademik

Yayıncılık.

- Aksu, M., Gezen, A., ve Özcan, S. (2023). Turistlerin yöresel mutfak tercihleri ile ilgili bir araştırma: Bozcaada örneği. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 5(Special Issue 2), 125–137.
- Alpaslan, K. (2019). Yöresel yemeklerde moleküler gastronomi kullanımı (Yüksek lisans tezi). Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Aydın, E. (2015). Gastronomi turizminin şehir markalaşmasına etkisi: Afyonkarahisar ili örneği (Yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı, Afyonkarahisar.
- Barakazi, E. (2021). Boş zaman motivasyonu ve yaşam tatmini ilişkisinde boş zaman tatmininin aracılık etkisi: Üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma (Doktora tezi). Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ankara.
- Belli, S., ve Güneren, E. (2024). Coğrafi işaret ile tescilli yöresel mutfak ürünlerinin turistlerin destinasyon seçimine etkisi: Güneydoğu Anadolu Bölgesi örneği. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 11(4), 3393–3420.
- Bengi, K. (2021). Boş zaman deneyimi olarak yerel mutfak: Bursa ili örneği (Yüksek lisans tezi). Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalı, Ankara.
- Birdir, K., ve Akgöl, Y. (2015). Gastronomi turizmi ve Türkiye'yi ziyaret eden yabancı turistlerin gastronomi deneyimlerinin değerlendirilmesi. *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, 3(2), 57–68.
- Björk, P. ve Kauppinen-Räsänen, H. (2017). Interested in eating and drinking? How food affects travel satisfaction and the overall holiday experience. *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, 17(1), 9–26.
- Büyükoztürk, Ş. (2005). Anket geliştirme. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 133–151.
- Çelik, M. N. (2024). Kadınların boş zaman aktivitelerinde cinsiyetleşmiş alanları tercih etme sebeplerinin yaşam tatmini ve boş zaman tatmini açısından incelenmesi: Ankara ili örneği (Yüksek lisans tezi). Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalı, Ankara.
- Çeşmeci, N., Çulfacı, G., ve Kılıçhan, R. (2023). Turistlerin yerel mutfak yeme eğilimleri ile unutulmaz turizm deneyimleri arasındaki ilişki: Kayseri örneği. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 84–105.
- Demir, C., ve Demir, N. (2006). Bireylerin boş zaman faaliyetlerine katılmalarını etkileyen faktörler ile cinsiyet arasındaki ilişki: Lisans öğrencilerine yönelik bir uygulama. *Ege Academic Review*, 6(1), 36–48.
- Dinç, H. (2019). Masabaşı çalışanlarının sağlık algılarının boş zaman tutum ve boş zaman katılımlarına göre değerlendirilmesi (Yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Afyonkarahisar.
- Ercan, İ., ve Kan, İ. (2004). Geçerlilik ve güvenilirlik analizi. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 30(3), 211–216.
- Garip, S. (2023). Sosyal bilimlerde nicel araştırma geleneği üzerine kuramsal bir inceleme. *Uluslararası Sosyal Alan Araştırmaları Dergisi*, 12(1), 1–19.
- George, D., ve Mallery, M. (2010). SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference, 17.0 update (10th ed.). Boston, MA: Pearson.
- Gök, S. A. (2019). Farklı bölgelerden gelen öğretmenlerin boş zaman tüketiminde yerel mutfak tercihleri: Diyarbakır ili örneği (Yüksek lisans tezi). Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ankara.
- Iso-Ahola, S. E. (1982). *Toward a social psychology of recreation and leisure*. Pennsylvania State University Press.
- Karakullukçu, Ö. F. (2009). Adalet Bakanlığı çalışanlarının eğitim düzeylerine göre boş zaman

- değerlendirme alışkanlıkları (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kavak, S., ve Pekerşen, Y. (2022). Yöresel mutfak kültürünün turizme kazandırılmasında yerel halkın tutumu: Karaman ilinde bir araştırma. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 19(1), 59–80.
- Kılıç, S. (2016). Cronbach's alpha reliability coefficient. *Journal of Mood Disorders*, 6(1), 47–48.
- Mak, A. H. N., Lumbers, M. ve Eves, A. (2012). Globalisation and food consumption in tourism. *Annals of Tourism Research*, 39(1), 171-196.
- Odabaşı, İ. (2024). Gastronomi turizmi kapsamında yöresel mutfak incelemesi: Yozgat ili örneği (Yüksek lisans tezi). Yozgat Bozok Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı, Yozgat.
- Özen, Y., ve Gül, A. (2010). Sosyal ve eğitim bilimleri araştırmalarında evren-örneklem sorunu. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15, 394–422.
- Sabırlı, T. N., Argan, M., Yetim, G., ve Hızal, A. (2019). Boş zaman tatmini, yaşam tatmini ve mutlulukta sosyal medya bağlılığının rolü: 50 yaş ve üzeri bireyler üzerinde bir araştırma. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(2), 263–279.
- Şaşmaz, Z. ve Tengilimoğlu E. (2024). Planlı davranış teorisi bağlamında gerçekleştirilen çalışmaların sistematik değerlendirmesi: DergiPark örneği, *Selçuk Turizm ve Bilişim Araştırmaları Dergisi*, 5:23-35.
- Şengül, S., ve Türkay, O. (2016). Yöresel mutfak unsurlarının turizm destinasyonu seçimindeki rolü: Mudurnu örneği. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 12(29), 63–87.
- Tavşancıl, E. (2019). Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi (6. bs.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Tuncay, N., Ilgaz, A., ve Akmeşe, H. (2020). Gastronomi turizminde yerel mutfak ürünleri deneyiminin davranışsal niyet üzerindeki etkisi. *Social Mentality and Researcher Thinkers Journal (SMART Journal)*, 6(29), 1–15.
- Ülkü, A., Solmaz, A., ve Barakazi, M. (2019). Turistlerin seyahat motivasyonları ve yöresel mutfak tüketimleri arasındaki ilişkileri incelemeye yönelik bir araştırma. *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 5(15), 310–321.
- Yayla, Ş. (2017). Yöresel yemek festivaline katılım motivasyonu ile festivallerin destinasyon imajına ve davranışsal niyetlere etkisi (Yüksek lisans tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Yayla, Ö., ve Çetiner, H. (2019). Boş zamanların değerlendirilmesinde etkili olan faktörlerin boş zaman tatminine etkisi. *Turizm Akademik Dergisi*, 6(1), 219–228.
- Yeniçeri, M., Coşkun, B., ve Özkan, H. (2002). Muğla il merkezindeki memurların boş zaman değerlendirme eğilimlerinin belirlenmesi üzerine bir araştırma. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7, 27–40.
- Yıldız, H., ve Yiğiter, K. (2018). Düzce Emniyet Müdürlüğü personelinin boş zaman tutumlarının ve umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 5(25), 1983–1995.

Research Article

Boş Zaman Deneyimi Ve Yöresel Mutfak Tercih İlişkisi: Van’da Yaşayan Farklı Bölgelerden Gelen Bireyler Üzerine Bir Araştırma

Relationship Between Leisure Experience and Local Cuisine Preferences: A Study of Individuals Living in Van from Different Geographical Regions

<p>Sohbet BARAN Yüksek Lisans Öğrencisi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Turizm Fakültesi sohbet.brn@hotmail.com https://orcid.org/0009-0004-5245-1513</p>	<p>Erol GEÇGİN Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Turizm Fakültesi erolgecgin@hotmail.com https://orcid.org/0000-0001-8375-9343</p>
--	--

Extended Summary

Leisure consumption refers to the process through which individuals spend their time outside of work and other obligatory activities by engaging in activities that provide enjoyment, relaxation, and personal development. In contemporary society, leisure activities are not limited to entertainment and recreation; they also include cultural experiences that allow individuals to interact with different traditions and lifestyles. One of these experiences is local cuisine. Local foods reflect the history, culture, geographical characteristics, and traditions of a destination, making them an important component of cultural experience.

The relationship between leisure consumption and local cuisine has attracted increasing attention in recent years. Individuals often participate in gastronomic activities not only to satisfy physiological needs but also to experience cultural values, discover new tastes, and spend their leisure time in a meaningful way. In this context, local cuisine has become an important element of leisure consumption and cultural interaction. Although several studies have examined the relationship between leisure activities and local cuisine preferences, research focusing on individuals from different geographical backgrounds living in the same destination remains limited. Therefore, this study aims to contribute to the literature by examining the relationship between leisure consumption and local cuisine preferences in the context of Van Province.

The primary aim of this study is to examine the interests and attitudes of individuals living in Van and originating from different geographical regions toward local cuisine experiences within the scope of leisure consumption. More specifically, the study investigates participants’ interest in local culinary culture, the place of local cuisine experiences in their leisure time activities, and the factors influencing these preferences.

A quantitative research approach was adopted in the study. Data were collected through a structured questionnaire administered to individuals living in Van and originating from different geographical regions of Türkiye. The questionnaire was developed by adapting items from previous studies on leisure activities and local cuisine preferences and was revised in line with expert opinions. Data collection was conducted between December 23, 2024, and February 21, 2025. A total of 460 valid questionnaires were included in the analysis. Participants were reached through convenience sampling. Data were analyzed using the SPSS statistical package program.

The reliability and validity of the measurement instrument were tested before the main analyses. The overall Cronbach's Alpha coefficient was found to be 0.841, indicating satisfactory reliability. The Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) value was 0.855, and Bartlett's Test of Sphericity was statistically significant, confirming the suitability of the data for factor analysis. Exploratory factor analysis revealed two dimensions: "Local Cuisine" and "Leisure Time Experience." Together, these dimensions explained a substantial proportion of the total variance.

Frequency analysis, independent samples t-test, one-way analysis of variance (ANOVA), and correlation analysis were employed to analyze the data. The findings revealed that participants showed considerable interest in local cuisine experiences alongside social, cultural, and sporting activities. Most participants described Van cuisine as delicious and expressed positive attitudes toward experiencing local dishes. Traditional presentation styles, authenticity, and the perceived healthiness of local foods were identified as important factors influencing local cuisine preferences.

The results further indicated that demographic variables such as gender, marital status, age, and length of residence in Van did not create significant differences in most dimensions. However, significant differences were observed in some variables, particularly income level, occupation, and geographical region of origin. These findings suggest that socio-economic and cultural characteristics may influence individuals' perceptions of local cuisine and leisure experiences.

Correlation analysis demonstrated a positive and moderate relationship between local cuisine preferences and leisure time experience. This finding indicates that individuals who hold more positive perceptions of local cuisine also tend to report more favorable leisure experiences. Although the results do not imply causality, they highlight the close association between gastronomic experiences and leisure consumption.

The findings suggest that local cuisine constitutes an important component of leisure consumption for individuals living in Van and originating from different geographical regions. Participants value the cultural, traditional, and experiential aspects of local foods and regard local cuisine as a meaningful leisure activity. In addition, the study contributes to the literature by providing empirical evidence on the relationship between leisure consumption and local cuisine preferences in the context of Van Province. The results may also offer practical insights for local tourism stakeholders, destination managers, and food and beverage businesses seeking to promote regional culinary culture and enhance gastronomic experiences.